6.11.2025

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvonlisäverolain 85 §:n ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b §:n muuttamisesta (HE 93/2025 vp)

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt valtiovarainministeriön vero-osastolta vastinetta hallituksen esitystä HE 93/2025 vp koskeviin kirjallisiin lausuntoihin.

Valtiovarainministeriön vero-osasto lausuu esityksestä vain siltä osin kuin lausunnoissa on suhtauduttu epäilevästi tai kielteisesti esitykseen tai sen vaikutuksiin. Lisäksi lausutaan eräistä esitystä koskevista lainsäädännöllisistä ehdotuksista.

Verokannan alentamisesta

Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö Kulta ry:n, Liikuntayrittäjät ry:n, Suomen Yrittäjät ry:n, Veronmaksajain keskusliitto ry:n sekä **Valtiontaloudellisen tutkimuskeskuksen VATT**:n lausunnoissa epäiltiin verokannan alentamisen olevan marginaalinen tai riittämätön toimenpide sekä epäiltiin sen myönteisten vaikutusten toteutumista käytännössä tai arvioitiin niiden jäävän pieniksi. **Liikuntayrittäjät ry** ja **Matkailu- ja ravintolapalvelut Mara ry** esittivät suurempaa verokannan alennusta, kuten palaamista 10 prosentin verokantaan.

Vero-osasto toteaa, että osana hallitusohjelman veropoliittisia toimia 14 prosentin alennetun verokannan soveltamisalaa laajennettiin 1.1.2025 lukien (HE 141/2024 vp). Korotuksen arvioitiin lisäävän valtion arvonlisäverotuottoja staattisesti laskien vuositasolla noin 305 miljoonaa euroa vuoden 2025 tasossa. Tämän jälkeen hallitus teki osana julkisen talouden suunnitelmaa vuosille 2026–2029 päätöksen keventää arvonlisäverotusta alentamalla 14 prosentin arvonlisäverokantaan kuuluvien hyödykkeiden verokanta 13,5 prosenttiin. Verokannan alentamisen arvioidaan vähentävän valtion verotuloja vuositasolla staattisesti laskien 159 miljoonaa euroa vuoden 2026 tasolla. Verotulojen pienenemisestä lähes kolmeneljäsosaa aiheutuu elintarvikkeista ja rehuista sekä ravintola- ja ateriapalveluista, jotka eivät kuuluneet edellä mainitun verokannan korotuksen soveltamisalaan. Verokannan alentaminen

enemmän kuin ehdotetun 0,5 prosenttiyksikön, esimerkiksi yhden prosenttiyksikön verran, pienentäisi valtiontalouden kannalta erittäin merkittävästi aiemman verokannan korottamisen verotuloja lisäävää vaikutusta. Tästä syystä verokannan alennuksen tasoon tai siihen, mitä hyödykkeitä alennus koskee, ei tule tehdä muutoksia.

Soveltamisala

Liikuntayrittäjät ry kiinnitti huomiota tarpeeseen saada kaikki liikunnan edistäminen saman verokannan alaiseksi. **Matkailu- ja ravintolapalvelut Mara ry** katsoo, että anniskelun verokantaa tulisi alentaa yleisestä verokannasta 13,5 prosenttiin eli samalle tasolle kuin ravintolaruuan verokanta.

Vero-osasto toteaa hallituksen esityksessä jaksossa 5 ”Lausuntopalaute” esitetyn mukaisesti, että tämän esityksen yhteydessä ei ole tarkoituksenmukaista tarkastella uudelleen alennetun verokannan soveltamisalaa. Näin ollen esitystä ei ole tältä osin syytä muuttaa.

Liikunnan edistämisen osalta voidaan lisäksi todeta, että pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan hallitus toteuttaa Suomi liikkeelle -ohjelmaa muun muassa selvittämällä ja arvioimalla mahdollisuuksia liikunnan tukemiseen verotuksen keinoin sekä selkiyttämällä liikunta-alan toimijoiden arvonlisäverokohtelua liikkumiseen kannustavaksi. Tavoitteena on, että selvitykset valmistuvat 30.6.2026 mennessä.

Yritysten hallinnollinen taakka

Elinkeinoelämän keskusliitto ry (EK) toteaa, että hallituksen esityksestä elinkeinoelämälle aiheutuvat hallinnolliset kustannukset ovat todennäköisesti merkittävästi suuremmat kuin esityksessä on arvioitu. **Kaupan liitto ry, Liikuntayrittäjät ry, Veronmaksajain Keskusliitto ry** ja **Suomen Yrittäjät ry** kiinnittävät myös huomiota esityksestä yrityksille aiheutuvaan hallinnolliseen takkaan.

Vero-osasto toteaa, että hallituksen esityksessä käytetty arvio on laskettu työ- ja elinkeinoministeriön kehittämällä sääntelytaakkalaskurilla. Lausuntopalautteesta ei ole ilmennyt seikkoja, joiden johdosta esitettyä arviota tulisi muuttaa. Joka tapauksessa kysymys on kertaluontoisista kustannuksista eikä esityksestä aiheudu jatkuvaluonteisia hallinnollisia kustannuksia elinkeinoelämälle.

Vaihtoehtoiset toimenpiteet

Suomen Yrittäjät ry ja **Veronmaksajain keskusliitto ry** pitävät valittua toimenpidettä jossain määrin tehottomana tulonjaon ja ostovoiman parantamisen sekä taloudellisen kasvun näkökulmasta, ja näkisivät työhön tai yrittämiseen kohdistuvan verotuksen keventämisen parempana keinona tukea näitä tavoitteita.

Vero-osasto toteaa, että hallitus on päättänyt keventää työn ja yrittämisen verotusta hallituskaudella jo merkittävästi. Verotuksen painopistettä on siirretty tuloverotuksesta kulutuksen verottamiseen. Nämä toimenpiteet parantavat talouskasvun edellytyksiä ja sitä kautta myös kotitalouksien taloudellista tilannetta. Arvonlisäverokannan alennus tukee osaltaan mainittuja tavoitteita.

Suomen Yrittäjät ry tuo esille, että kasvun näkökulmasta erityisesti pienille ja uusille yrityksille suunnattu tehokkaampi toimenpide olisi arvonlisäverovelvollisuuden vähäisen toiminnan rajan korottaminen 30 000 euroon, mikä olisi myös julkisen talouden kannalta edullisempi vaihtoehto.

Vero-osasto toteaa, että verovelvollisuuden alarajan käyttöönoton tarkoituksena ei ole ollut vapauttaa verosta varsinaista ammatti- tai liiketoimintaa, vaan rajata verotuksen ulkopuolelle lähinnä harrastusluonteinen ja pienimuotoinen toiminta. Verovelvollisuuden alarajaan liittyvän huojennuksen poistamista koskevan hallituksen esityksen (HE 50/2024 vp) eduskuntakäsittelyssä verovelvollisuuden alaraja korotettiin alarajan poistamisen vaikutusten lieventämiseksi maltillisesti 15 000 eurosta 20 000 euroon 1.1.2025 lukien. Verovelvollisuuden alaraja asettaa lähtökohtaisesti rajapinnassa samankaltaisissa olosuhteissa toimivat yritykset keskenään eriarvoiseen asemaan. Alarajan korotuksella 30 000 euroon voisi olla yritysten käyttäytymiseen tai kilpailuolosuhteisiin nykyistä alarajaa suurempia haitallisia vaikutuksia. Yritystoiminnalle voisi myös syntyä taloudellisia tehokkuustappioita aiheuttava kannustin pilkkoa toimintoja. Näiden haittojen on arvioitu olevan sitä suuremmat, mitä korkeammalle alaraja nostetaan. Hallituksen esityksen 50/2024 vp käsittelyn yhteydessä valtiovarainvaliokunta nojautui edellä mainittuihin perusteluihin ja totesi korostavansa yritysten välistä kilpailuneutraliteettia, minkä vuoksi verovelvollisuuden alarajan tulee olla riittävän matala (VaVM 9/2024 vp). Edellä esille tuoduista syistä vero-osasto katsoo, että arvonlisäverovelvollisuuden alarajaa ei tule korottaa.

On myös huomattava, että hallitus tukee talouskasvua ja yrittäjiä monilla muilla toimenpiteillä, kuten keventämällä työn ja yritysten verotusta.

Myös **VATT** arvioi, että ehdotetun verokannan alentamisen vaikutukset kysyntään ja tulonjakoon ovat hyvin pieniä. Valtiontalouden kannalta tehokkaampana VATT nostaa esille ratkaisun, jossa alennetut arvonlisäverokannat korotettaisiin yleiselle verokannalle, mutta tästä johtuva käytettävissä olevien tulojen lasku pienituloisille kompensoitaisiin tulonsiirroilla.

Vero-osasto toteaa, että alennettujen verokantojen tasossa on pitkällä aikavälillä tapahtunut VATT:n ratkaisumallin suuntaisia muutoksia.

Osastopäällikkö,
ylijohtaja Terhi Järvikare

Neuvotteleva virkamies Marja Niiranen